

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ
ПЕТРА ВАСИЛЕНКА**

Навчально-науковий інститут бізнесу і менеджменту

**Кафедра організації виробництва, бізнесу та
менеджменту**

КОСТОГЛОДОВА ЮЛІЯ ВЛАДИСЛАВІВНА

УДК 338.43:633.15

**Реферат
дипломної магістерської роботи**

**УДОСКОНАЛЕННЯ ОПЕРАЦІЙНОГО
МЕНЕДЖМЕНТУ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ
РОСЛИННИЦТВА (НА ПРИКЛАДІ КУКУРУДЗИ НА
ЗЕРНО) В ПРИВАТНОМУ
СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОМУ ПІДПРИЄМСТВІ
спеціальність 073 «Менеджмент»
*(освітньо-професійна програма «Менеджмент і
адміністрування»)***

**Науковий керівник: доктор
наук з держ.упр., професор
Коваленко М.М.**

Харків – 2018 р.

Дипломна магістерська робота є рукопис.

Робота виконана в Харківському національному технічному університеті сільського господарства імені Петра Василенка Міністерства освіти і науки України.

Науковий керівник: доктор наук з держ. упр., професор,
Коваленко Микола Миколайович,
Харківський національний технічний університет сільського господарства імені Петра Василенка,
професор кафедри організації виробництва, бізнесу та менеджменту.

Захист відбудеться **17 грудня** 2018 р. на засіданні **Державної екзаменаційної комісії** у ХНТУСГ за адресою: 61002, м. Харків, вул. Алчевських, 44, ауд. 105

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ДИПЛОМНОЇ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

Актуальність теми. Операційна система є однією з найважливіших систем будь якої фірми яке виготовляє продукцію чи надає послуги. Основною особливістю операційної системи є те, що основними її елементами, які потрібно об'єднати при управлінні є люди й оснащення. Загальною особливістю будь якої операційної системи є те, що основною її задачею для будь якого підприємства є перетворення однієї кількості ресурсів-входів (матеріали, фінанси) на іншу, більш цінну кількість ресурсів-виходів (продукція, послуги). Такі системи містять, як правило, чотири групи елементів: люди, машини, матеріали і кошти. Дана система є фундаментом для будь-якого підприємницького процесу, досконала взаємодія її елементів є запорукою ефективної діяльності підприємства і його успіху на ринку. Самим важливим для операційної системи є те, що всі її елементи повинні бути взаємопов'язаними, взаємозалежними і взаємодіючими. Будь які різноманітні частини можна об'єднати в одне ціле, але це ще не система, поки ці частини не стали певним діючим організмом.

Одним з ключових напрямків зростання конкурентоспроможності сільськогосподарських підприємств є забезпечення підвищення ефективності їх операційної діяльності. Особливої актуальності дана проблема набуває за наявності кризових умов в економіці, оскільки це вимагає жорсткого скорочення витрат і забезпечення максимальної віддачі продуктивності системи за мінімальних капіталовкладень.

Наразі ефективне управління розвитком аграрних підприємств можливе лише з використанням методів та інструментів стратегічного управління. Швидкі зміни динамічного середовища вимагають від підприємства здатності оперативно приймати рішення, акумулювати досвід,

погоджувати інтереси співробітників з інтересами організації. Керівники, які мислять стратегічно, дивляться вперед і визначають вектор руху мають змогу максимально використовувати внутрішній потенціал підприємства та зовнішні можливості щоб вчасно реагувати на зміни в постійно змінюваному зовнішньому середовищі.

Зі зміною економічних умов і розвитком багатуокладної економіки ринкового типу перед сільськогосподарськими підприємствами виникають нові вимоги, характерні для ринкових умов господарювання. Важливим серед них є запровадження інноваційних заходів удосконалення операційного менеджменту виробництва певного виду продукту, підприємства, галузі.

Дослідженням сутності операційного менеджменту та операційної системи займалися такі зарубіжні та вітчизняні вчені: Ліс Гелловей, Річард Чейз, М. Маскон, М. Альберт, Ф. Хедоурі, В.О. Василенко, В.П.Галушко, О.Д.Гудзинського, Д.Б.Ділворса, Й.С.Завадського, Л.Д.Залевського, О.М. Гірняк, В.В. Дорофієнко, П.П. Лазановський, В.П. Колосюк, М.А. Корж, О.Є. Кузьмін, Т.В. Омельченко, Т.І. Ткаченко, Ф.І. Хміль, А.В. Шегда, Шпичак О.М., Юрчишин В.В. та ін. Однак, питання щодо удосконалення операційного менеджменту виробництва продукції рослинництва в сільськогосподарських підприємствах залишаються актуальними та потребують подальших досліджень.

Мета досліджень полягає у виявленні шляхів удосконалення системи операційного менеджменту виробництва продукції рослинництва.

Задачами дослідження у відповідності до теми є:

- визначення теоретичних аспектів системи операційного менеджменту в сільськогосподарському підприємстві;
- ідентифікація суті і місця операційного менеджменту в системі управління сільськогосподарським підприємством;
- встановлення природно-кліматичної та організаційно-економічної характеристики підприємства;
- аналіз показників виробничої діяльності

сільськогосподарського підприємства;

– проведення аналізу урожайності обраної культури як основного чинника у підвищення ефективності виробництва зернових;

- окреслення напрямків впровадження інновацій в технологічному процесі вирощування кукурудзи на зерно

– обґрунтування доцільності впровадження інноваційної агротехнології вирощування соняшнику в технологічному процесі;

- окреслення шляхів удосконалення виробничої стратегії в сільськогосподарському підприємстві.

Об'єктом дослідження є процес удосконалення управління ефективності виробництва соняшнику в аграрному підприємстві.

Предмет дослідження склали теоретичні, методичні, прикладні та практичні аспекти організаційних та економічних процесів, пов'язаних з удосконаленням системи операційного менеджменту виробництва продукції рослинництва (на прикладі кукурудзи на зерно).

Методи дослідження. Теоретичну й методичну основу дослідження склали концепції й наукові гіпотези, представлені в працях класиків економічної науки, а також сучасних учених, з питань удосконалення системи операційного менеджменту виробництва продукції рослинництва; періодичні видання; ресурси глобальної інформаційної мережі Internet, матеріали досліджень автора.

Інформаційна база досліджень: нормативні та правові акти України, спеціальна економічна література, дані Державної служби статистики України та Харківського обласного управління статистики; річна та фінансова звітність аграрних підприємств, матеріали періодичних наукових видань, довідково-інформаційні матеріали, монографії.

Наукова новизна одержаних результатів дипломної магістерської роботи полягає в теоретико-методичному обґрунтуванні та прикладному опрацюванні напрямів

удосконалення системи операційного менеджменту виробництва продукції рослинництва. А саме:

удосконалено:

– визначення заходів із удосконалення системи операційного менеджменту виробництва кукурудзи на зерно шляхом обґрунтування управлінського рішення щодо впровадження в технологічному процесі інноваційної агротехнології вирощування кукурудзи на зерно.

набуло подальшого розвитку:

– дослідження ефективності операційної системи сільськогосподарського підприємства;

– виявлення основних шляхів раціоналізації витрат та підвищення рівня ефективності виробництва кукурудзи на зерно шляхом удосконалення операційних процесів.

Практичне значення одержаних результатів.

Дипломна магістерська робота виконана на фактичних матеріалах приватного сільськогосподарського підприємства. Висновки та пропозиції спрямовані на забезпечення впровадження інноваційних заходів з удосконалення операційного менеджменту виробництва кукурудзи на зерно в приватному сільськогосподарському підприємстві.

Апробація результатів дослідження. Результати досліджень є основою для прийняття конкретних управлінських рішень щодо удосконалення управління ефективності виробництва соняшнику. Основні положення, результати виконання дипломної магістерської роботи оприлюднювалися в матеріалах X Міжнародної науково-практичної конференції (Минск, 24–25 мая 2018 г.) та у Віснику студентського наукового товариства навчально-наукового інституту бізнесу і менеджменту Харківського національного технічного університету сільського господарства (Харків, 2018 р.).

Структура та обсяг роботи. Дипломна магістерська робота складається з вступу, трьох розділів, дев'яти підрозділів, висновків та списку використаних джерел, що містить 82 найменування. Дипломна магістерська робота

містить 22 таблиці, 5 рисунків, обсяг повного тексту дипломної магістерської роботи складає 119 сторінок.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИПЛОМНОЇ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

У першому розділі «Теоретичні аспекти системи операційного менеджменту в сільськогосподарському підприємстві» розглянуто: теоретичні підходи організації виробництва сільськогосподарської продукції як складової менеджменту; суть і місце операційного менеджменту в системі управління сільськогосподарським підприємством; особливості та сучасний стан виробництва продукції рослинництва в Україні.

У другому розділі «Аналіз ефективності вирощування сільськогосподарських культур в досліджуваному підприємстві» розглянуто: природно-кліматична та організаційно-економічна характеристика підприємства; проведено аналіз показників виробничої діяльності приватного сільськогосподарського підприємства та аналіз урожайності обраної культури як основного чинника у підвищення ефективності виробництва зернових.

У третьому розділі «Інноваційні заходи з удосконалення операційного менеджменту виробництва кукурудзи на зерно в приватному сільськогосподарському підприємстві» розглянуто: напрямки впровадження інновацій в технологічному процесі вирощування кукурудзи на зерно; шляхи удосконалення операційних процесів вирощування кукурудзи на зерно в досліджуваному підприємстві; та удосконалення виробничої стратегії

ВИСНОВКИ

У дипломній магістерській роботі здійснено узагальнення теоретичних аспектів системи операційного менеджменту в приватному сільськогосподарському

підприємстві та запропоновані науково-практичні рекомендації направлені на впровадження інноваційних заходів з удосконалення операційного менеджменту виробництва кукурудзи на зерно. За результатами дослідження зроблені наступні висновки теоретичного, методичного та прикладного характеру:

1.3 метою ефективного управління виробництвом необхідно чітко виявляти сам об'єкт управління, тобто те, на що спрямоване управління, виявити форми і види самих управлінських впливів, форми зв'язків між складовими системи управління, і лише тоді можливо говорити про завдання і проблеми операційного менеджменту та методи їхнього вирішення. Сутність системного підходу до операційного менеджменту полягає у тому, що організацію слід розглядати як систему у єдності частин, з яких вона складається та зв'язків з її зовнішнім середовищем. Тільки такий підхід дозволяє отримати цілісне уявлення про сутність управління.

2. Виробництво являє собою основну сферу людської діяльності, що направлена на перетворення предметів праці з метою задоволення потреб всіх суб'єктів суспільства. Звідки випливає, що, операційна функція є комплексом дій, безпосередньо пов'язаних з виготовленням продукції чи наданням сервісних послуг. Дана функція відіграє головну роль у створенні товарів або наданні послуг і є основою будь-якого підприємства. Ресурсні вкладення здійснюються для отримання готової продукції при допомозі одного або кількох процесів перетворення (збереження, транспортування, обробки).

3. Формування продовольчої безпеки країни багато в чому залежить від рівня розвитку галузі рослинництва, яка забезпечує населення продуктами харчування в чистому вигляді, галузі харчової та легкої промисловості сировиною, галузь тваринництва кормами і т.д.

У 2017 році сільськогосподарські підприємства Харківської області зібрали зернових та зернобобових

38591,5 тис. ц (89,4% відносно 2016 року), 8504,0 тис. ц буряків цукрових (70%, 5 щодо 2016 року), 11029,7 тис. ц соняшнику (81,6%), 11788,6 тис. ц картоплі (100%), 6152,7 тис. ц (99,1%) овочевих культур відкритого ґрунту.

4. Виробництво основних сільськогосподарських культур підприємствами Харківської області дещо скоротилося. Однією з головних причин аграрії називають посушливе літо. Так, наприклад, при збільшенні площі посіву зернових культур на 5,4 тис. га (щодо 2016 року) і зниження врожайності на 4,8 ц/га, виробництво зернових культур скоротилося на 4575,2 тис. ц. Не виправдав очікувань і соняшник, якого також через зниження врожайності зібрали менше практично 20%. Відносно стабільним залишається виробництво картоплі, овочевих і кормових культур.

5. Основними напрямками збільшення виробництва продукції галузі рослинництва в першу чергу є збільшення ефективності використання землі, в тому числі за рахунок впровадження науково обґрунтованого чергування вирощування культур; удосконалення структури посівних площ; збільшення врожайності за рахунок використання органічних і мінеральних добрив, засобів захисту рослин і т.п.

6. Також нарощування темпів підвищення економічної ефективності виробництва продукції рослинництва передбачає збільшення обсягів виробництва і поліпшення якості продукції при одночасному зниженні трудових і матеріальних витрат на одиницю продукції. Рішення даного завдання передбачає подальшу інтенсифікацію сільськогосподарського виробництва на основі впровадження енергозберігаючих та інтенсивних технологій і розвиток інноваційного спрямування в сільському господарстві.

7. Суть управління виробництвом в загальному вигляді складається з наступних етапів: розробка і реалізація загальної стратегії та напрямків виробничої діяльності організації; розробка та впровадження виробничої системи, включаючи розробку виробничого процесу, рішення про місце розташування виробничих потужностей, проектування

підрозділу; планування та контроль поточного функціонування системи. В цілому, виробнича система може бути також представлена і ланцюжком «затрати – переробка (виготовлення) – випуск», який повинен відповідати критеріям планування, аналізу, контролю, регулювання, координації та інших функцій менеджменту, що забезпечує ефективне управління виробництвом.

8. Для зростання ефективності операційної діяльності підприємства велике значення має кількісний та якісний аналіз її результатів. Тому необхідною умовою при прийнятті управлінських рішень є опрацювання даних функціонування підприємства, отриманих із зовнішніх та внутрішніх джерел інформації. Слід зазначити, що операційна діяльність будь-якого підприємства носить циклічний характер, що обумовлений закономірностями відтворювального процесу і зміною форм капіталу, що відбувається при цьому.

9. Впровадження інноваційних заходів з удосконалення операційного менеджменту виробництва продукції можна віднести наступні: збільшення обсягів інвестування у заходи, спрямовані на втілення інноваційних напрямів розвитку; зростання рівня кваліфікації персоналу та застосування прогресивних методів управління ним; використання більш продуктивного, автоматизованого та енергоощадного обладнання та устаткування; покращення ефективності використання основних фондів підприємства; впровадження ефективної маркетингової політики, що забезпечить передумови успішної реалізації виробленої продукції на ринку.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИПЛОМНОЇ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

1. Костоглодова Ю.В. Пути повышения эффективности производства продукции растениеводства сельскохозяйственными предприятиями Харьковской области / Н.Н. Колпаченко, Ю.В. Костоглодова // Материалы Международной научно-практической конференции «Система «наука – технологии - инновации»: методология, опыт, перспективы». Беларусь, Минск, 20-21 сентября 2018г.

2. Костоглодова Ю.В. Тенденции производства масличных культур в сельскохозяйственных предприятиях Украины / Н.Н. Колпаченко, Ю.В. Костоглодова // Формирование организационно-экономических условий эффективного функционирования АПК : сборник научных статей X Международной научно-практической конференции (Минск, 24–25 мая 2018 г.) / редкол.: Г.И. Гануш [и др.]. – Минск : БГАТУ, 2018. – С. 183 – 188.

АНОТАЦІЯ

Костоглодова Ю.В. «Удосконалення операційного менеджменту виробництва продукції рослинництва (на прикладі кукурудзи на зерно) в приватному сільськогосподарському підприємстві»

В дипломній магістерській роботі розглянуті теоретичні, методичні та практичні питання удосконалення операційного менеджменту виробництва продукції рослинництва (на прикладі кукурудзи на зерно) в приватному сільськогосподарському підприємстві. Розглянуто теоретичні аспекти системи операційного менеджменту в сільськогосподарському підприємстві. Проаналізовано ефективність вирощування сільськогосподарських культур. Запропоновано інноваційні заходи з удосконалення операційного менеджменту виробництва кукурудзи на зерно в приватному сільськогосподарському підприємстві.

Ключові слова: операційний менеджмент, собівартість, інновації, виробництво, виробнича стратегія, управління, кукурудза на зерно.

Kostoglodova Y. «Improvement of operational management of crop production (on the example corn for grain) in a private agricultural enterprise»

The master's thesis deals with theoretical, methodological and practical issues of improving the operational management of crop production (on the example corn for grain) in a private agricultural enterprise. The theoretical aspects of the system of operational management in an agricultural enterprise are considered. The efficiency of cultivating crops is analyzed. Innovative measures on improvement of operational management of corn production for grain in a private agricultural enterprise are offered.

Key words: operational management, prime cost, innovation, production, production strategy, management, corn for grain.

Комп'ютерний набір і верстка
Ю.В. Костоглодова

Підп. до друку 05.11.2018. Формат 60x84 1/16.
Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman. Друк
офсетний.
Ум. друк. арк. 0,9. Обл.-вид.арк.0,9. Тираж 10 прим.
Замовлення № ___

Надруковано в КП «Міська друкарня»
61002, м. Харків, вул. Алчевських, 44
Свідоцтво про державну реєстрацію:
серія ДК № 3613 від 29.10.2009р.